

Nr 572.

Av herr **Widén m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 142, med förslag till förordning om särskilt bidrag till producent av svensk film, m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition, nr 142, föreslås, att den svenska filmproduktionen beredes ett ekonomiskt stöd från statens sida i den formen, att staten till producent av svensk film (långfilm) lämnar bidrag med 20 procent av de på visningen av sådan film belöpande statliga nöjesskatteintäkterna. Kostnaderna för statsverket uppskattas till i genomsnitt 2,3 miljoner kronor per år.

Inför ställningstagandet till denna fråga är det skäl att erinra sig, att statskassan för närvarande är synnerligen hårt ansträngd och att till följd härav många ändamål av mycket hög angelägenhetsgrad på olika samhällsområden måste eftersättas. Det må vara nog att påminna om de eftersatta vårdområdena inom sjuk- och åldringsvården och inom fångvården. Även på det kulturella området finnas många behov, som i dagens statsfinansiella läge inte kunna fyllas. Synnerligen starka skäl måste därför anföras för att statsverket skall behöva tagas i anspråk för det ändamål, som här avses.

Av den utredning som företagits i ärendet torde framgå, att den svenska filmindustrien för närvarande befinner sig i ett ekonomiskt svårt läge. Med anledning av det konstaterade behovet av svensk film torde därför åtgärder till ekonomiskt stöd för den svenska filmindustrien behöva vidtagas. Med hänsyn till förut anförda synpunkter böra dock dessa åtgärder så utformas, att anspråk på statskassan i möjlig mån undvikes.

Av utredningen framgår att biografrörelsen i Sverige mestadels lämnar goda överskott. Samtidigt synas de svenska filmerna vara de mest eftertraktade och av avgörande betydelse för biografernas ekonomi. Med detta sakförhållande för ögonen måste det anses såsom egendomligt, att priskontrollnämnden så sent som våren 1950 avslagit en ansökan från en filmproducent om rätt att höja maximihyran för svensk film.

Det är givetvis svårt att utan tillgång till fullständigt sakmaterial bedöma, huruvida utrymme finnes för en höjning av filmhyrorna. Här skall dock påpekas, att enligt i propositionen lämnade uppgifter skulle en genomsnittlig höjning av hyrorna för svensk film med 5 procent tillföra den svenska filmindustrien cirka 1,2 miljon kronor. En höjning med 7,5 pro-

cent skulle ge cirka 1,8 miljon kronor och med 10 procent cirka 2,4 miljoner kronor.

För att kompensera biografägarna för de ökade kostnader som en höjning av filmhyrorna skulle medföra kunna, såvida man vill hålla fast vid tekniskt enkla metoder, principiellt två olika linjer tänkas, dels en höjning av biljettpriset, dels en sänkning av nöjesskatten.

Vad gäller frågan om höjning av biljettpriset må det först erinras om att någon höjning av biografbiljetternas grundavgift icke har ägt rum sedan 1942. I betraktande av den penningvärdeförsämring som ägt rum sedan dess, kan det inte anses onaturligt, om en mindre höjning här tillåtes, även om det är givet, att en ökning av biljettpriset i och för sig knappast är en önskvärd åtgärd. En sänkning av nöjesskatten skulle å andra sidan behöva göras så stor, att den därav föranledda inkomstminskningen för statsverket blir minst lika stor som den som föranledes av det i propositionen framlagda förslaget. Det kan nämnas, att en sänkning av det högre procentuttaget från 45 till 40 kan beräknas medföra ett inkomstbortfall av cirka 2,1 miljoner kronor för staten.

Under antagande av att cirka 60 000 000 biografbiljetter försäljas per år i Sverige, kan en genomsnittlig höjning av biljettpriset med 10 öre enligt i propositionen lämnade uppgifter beräknas ge biografägarna en inkomstökning av cirka 2,0 miljoner kronor. Genom samma åtgärd skulle de svenska filmproducenterna tillföras cirka 0,4 miljon kronor. En kombination av höjda filmhyror och ökat biljettpris kan därför tänkas utformat så att filmhyrorna höjas med 7,5 procent och biljettpriset med 10 öre — de svenska filmproducenterna tillföras cirka 2,2 miljoner kronor per år, och biografägarna bliva fullt kompenserade för de ökade kostnader, som de höjda filmhyrorna innebära.

Det må i detta sammanhang erinras om att vid den jämförelsevis kraftiga stegringen av biljettpriset i samband med skärpningen av nöjesskatten i februari 1948 — en stegring av biljetternas bruttopris som genomsnittligt uppgick till 30 procent — blev minskningen i publikfrekvensen jämförelsevis måttlig. Enligt i propositionen redovisade uppgifter uppgick minskningen i de tre största städerna till 6,1 procent mellan 1947 och 1948. För 1949 kan en mindre återhämtning noteras. En höjning av biljettpriset med 10 öre, d. v. s. cirka 5 procent, kan därför knappast antagas få någon nämnvärd återhållande effekt på publikfrekvensen.

Om generellt verkande stödåtgärder till filmindustriens förmån enligt ovan antydda riktlinjer skulle visa sig svårrealiserade, synes en annan möjlig framgångslinje vara ett av statsmedel utgående stöd till kvalitetsprövad film. Detta skulle då omfatta såväl kort- som långfilm. 1942 års utredning angående statligt stöd åt svensk filmproduktion har förordat sådana åtgärder. En sådan prövning bör kunna utföras av vederbörande utskott

och förslag föreläggas innevarande riksdags höstsession. Det statsfinansiella läget kräver att ovan antydda åtgärder ingående prövas.

Med stöd av vad ovan anförts hemställas,

dels att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 142;

dels att frågan om bidrag till kvalitetsfilm upptages till prövning.

Stockholm den 10 april 1951.

A. Widén.

Daniel Wiklund
i Stockholm.

A. Gustafsson
i Borås.
